

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ A. S.**, bývajúcej v T., **2/ Š. B.**, bývajúceho v T., **3/ A. M.**, bývajúceho v M., **5/ M. M.**, bývajúceho v T., **7/ V. C.**, bývajúceho T., **8/ M. M.**, bývajúcej T., **9/ H. B.**, bývajúcej v T., **10/ M. B.**, bývajúceho v T., **11/ Z. K.**, bývajúcej v T., **12/ F. B.**, bývajúceho v T., **13/ J. D.**, bývajúceho v Ž., **14/ J. C.**, bývajúceho v Ž., **15/ J. C.**, bývajúceho v Ž., **16a/ E. C.**, bývajúcej v Č., **16b/ M. C.**, bývajúcej v Č., **17/ M. S.**, bývajúcej v T., **18/ A. S.**, bývajúcej v Č., **19/ Š. K.**, bývajúcej v T., **20/ V. C.**, bývajúceho v Č. (právny nástupca po zomrelom žalobcovi 16/ V. C.), žalobcovia 1/ až 3/, 5/, 7/ až 15/, 17/ až 19/ zastúpení JUDr. J. V., advokátom v Č., 16a/, 16b/, 20/ zastúpení S., so sídlom v Č., proti žalovaným **1/ M. S.**, bývajúcemu v T., **2/ A. T.**, bývajúcej v T., **3/ PP. S.**, bývajúcemu v T., žalovaní 1/ až 3/ zastúpení JUDr. C. S., advokátom v Č., **4/ J. S.**, bývajúcemu v T., **5/ Š. S.**, bývajúcemu v Z., **6/ P. S.**, bývajúcemu v T., **7/ V. S.**, bývajúcemu v M., **8/ A. S.**, bývajúcej v T., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 12 C 18/2004, o dovolaní žalovaných 1/ až 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 26. augusta 2010 sp. zn. 6 Co 249/2010, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Žiline z 26. augusta 2010 sp. zn. 6 Co 249/2010 a uznesenie Okresného súdu Čadca z 2. decembra 2009 č.k. 12 C 18/2004-335 a vec vracia Okresnému súde Čadca na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca uznesením z 2. decembra 2009 č.k. 12 C 18/2004-335 podanie žalobcov 1/ až 20/, ktoré bolo doručené Okresnému súde Čadca 27. februára 2003 odmietol

s poukazom na § 43 ods. 2 O.s.p. Žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov konania nepriznal (analogicky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Krajský súd v Žiline uznesením z 26. augusta 2010 sp. zn. 6 Co 249/2010 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že v danej veci nebol dôvod na odmietnutie podania žalobcov podľa § 43 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd uviedol, že okresný súd v ďalšom konaní okrem toho, že prejedná a rozhodne o návrhu žalobcov, ustáli okruh účastníkov konania tak, že riadne zistí právnych nástupcov pôvodného žalobcu 16/ V. C. a ďalej bude s právnymi nástupcami konať v súlade s ustanovením § 107 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podali žalovaní 1/ až 3/ dovolanie. Navrhli rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Jeho prípustnosť vyvodzovali z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom videli žalovaní 1/ až 3/ v nepreskúmateľnosti, resp. v nedostatočnom odôvodnení uznesenia krajského súdu.

Žalobcovia 1/ až 3/, 5/, 7/ až 20/ navrhli dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. a/, b/ O.s.p.). V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom

potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolanie v danej veci smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených uznesení. Prípustnosť dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nemožno vyvodit'.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. dovolatelia nenamietali, vady v zmysle § 237 písm. a/, c/, d/, e/, g/ O.s.p. nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či konanie nie je zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú dovolatelia videli v nedostatočnom odôvodnení, resp. v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/

O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Vady konania vymedzené v § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, 2 M Cdo 22/2010 sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp.zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd zrozumiteľným spôsobom, primerane a dostatočne uviedol, prečo zrušuje uznesenie súdu prvého stupňa o odmietnutí podania žalobcov. Mal za to, že na takýto postup okresného súdu neboli splnené podmienky a v konaní bolo možné pokračovať. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia

(§ 157 ods. 2, § 167 ods. 2, § 211 ods. 2 O.s.p.). Pre úplnosť sa uvádza, že za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Námietka dovolateľov týkajúca sa nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu preto nie je dôvodná. Prípustnosť dovolania z § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodit' nemožno.

Dovolací súd však zistil, že konanie pred odvolacím súdom (taktiež pred súdom prvého stupňa) je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Uvedené zákonné ustanovenie ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadnuť na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania), aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie. Medzi základné procesné podmienky (okrem iných), ktoré má súd povinnosť skúmať aj bez návrhu po celý čas konania, je splnenie podmienky spôsobilosti byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkom priznáva, resp. ukladá. Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne jej vyhlásením za mŕtvu (§ 7 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka). Ak po začatí súdneho konania účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.), postup súdu upravuje ustanovenie § 107 O.s.p. Je vecou súdu, aby podľa povahy veci posúdil, či smrť účastníka bráni ďalšiemu pokračovaniu v konaní alebo či v ňom možno pokračovať s právnymi nástupcami zomrelého účastníka konania. Procesnými nástupcami zomrelého účastníka konania sa stávajú jeho dedičia.

Zo spisu vyplýva, že ešte pred rozhodnutím súdu prvého stupňa (t.j. pred 2. decembrom 2009) dňa X. zomrel F. M. (žalobca 4/). Z osvedčenia o dedičstve zo 4. februára 2010 (v ten istý deň nadobudlo právoplatnosť) vyplýva, že dedičmi po nebohom F. M. sú A. M., A.. M. a L. M.. Po podaní odvolania proti prvostupňovému uzneseniu, t.j. v priebehu odvolacieho konania zomrela X. M. C. (žalobkyňa 6/), jej dedičmi

v zmysle osvedčenia o dedičstve sú M. M. a V. C. (nar. X.), ktorí však už ako žalobcovia k konaní vystupovali ako žalobcovia 7/, 8/. Na základe uvedeného možno konštatovať, že v čase rozhodovania odvolací súd a aj súd prvého stupňa konal so žalobcom 4/ F. M., ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Dovolací súd uzavrel, že konanie pred odvolacím súdom ako aj pred súdom prvého stupňa je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p., pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa dovolací súd napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2011

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

